

БАҲРОМ ФИРЎЗ

СИЛСИЛА

НАШРИЁТИ «ИРФОН»

ДУШАНБЕ 1973

Точик 2
Ф 76

Шоири ҷавон Баҳром Фирӯз дар ин китоби нави худ ҳамчун силсиладори дирӯзиён ва фардоиён, ҳалқаи пайванди аҷдодон ва авлодон шеърҳое фароҳам кардааст, ки аз меҳру вафо, сидку сафо саршоранд. Шоир афкори кӯҳна ва нав, дирӯз ва имрӯзро бо назари тозае менигад ва аз баландии онҳо ба фардо назар мекунад, то ки оҳанги силсилаҷунбони даврҳоро дарёбад ва ба дӯстон расонад.

7 - 4 - 2 - 2

100 -- 73

ДИЁРАМ

Диёрам, каъбаи ман ту,
Ба ҳар сангат тавоф орам
Ба ҳар неку бадам наздат
Чу фарза эътироф орам.

Ба бӯи сабзаи навхез,
Ба бӯи меҳр мастам ман.
Гулу хори туро умре
Диёрам, мепарастам ман.

Фаромӯшам намегардад,
Ватан, як мушти хокат ман,
Сари сабзи чинорат ман,
Парешон атри покат ман.

Ватан — модар, ватан — фарзанд,
Ватан — чашмони биноям.
Ватан аз ман, ман аз ӯям,
Ватан — имрӯзу фардоям.

Агар гӯяд ватан, рав ту
Дигар ҷо подшоҳе шав.
Бигӯям, дар барат монам,
Ту бар ман сарпаноҳе шав.

Маро бигзор дар кӯҳат
Чу абри даргузар бошам.
Маро бигзор дар кӯят
Насими дар ба дар бошам.

* * *

Замин сабзу само нилуфарӣ буд,
Табиат ҳамсадо шуд бо дили ман.
Мисоли сабзрӯде мехурӯшам,
Замину осмон — ду соҳили ман.

Ҳавои кӯдакӣчӯям баҳорон,
Ба рӯи одамон бекина хандам.
Гурезам боз аз мактаб ба сахро,
Барои духтарон гултоқӣ бандам.

Нигоҳи меҳрубоне чӯям имрӯз,
Сари девори ӯ то лола бошам.
Зи нав дар сина чӯшад орзуям,
Ки дигарбора ҳаждаҳсола бошам.

Ба истикболи мурғони баҳорӣ
Ҳамехонам суруди ошиқона.
Ҳамесӯзам ба мисли мурғи оташ,
Ки аз ишқу ту монад ин фасона.

Баҳор, эй гулбаҳори зиндагонӣ,
Баҳори ишқу уммеду амонӣ,
Ман аз ту ёфтам худро дигар бор,
Ман аз ту ёфтам аз нав ҷавонӣ,

* * *

Хотироте зи рӯзҳои дур
Менамоянд ҳар нафас сад роз
То набошад ҳама фаромӯшам,
Рафтаро ёд оварандам боз.

Селаи рӯзҳои бигзашта
Менамоянд дар назар такрор.
Лек чашмони боғбон бинад
Фарқи гулҳои ин баҳор аз пор.

Чист ҳар рӯзи рафтаам? — Ибрат,
Сабаку дарсу огаҳӣ будаст,
Додам аз даст ҳар баҳорамро
Бо умеди, баҳори дигар ҳаст.

Дар раҳи қуллаҳои дур имрӯз
Ҳар хато як аломати роҳ аст.
Як нишоне зи танбеҳи сахте,
Як хитобе ба ҳар гузаргоҳ аст.

РАҲИ АРМОН

(Ба хотираи модарам — Ҳикматмоҳ Ҷумъаева)

Равонам аз раҳи қишлоқ имрӯз,
Дар он хурду калон бо ман шиносанд.
Ҳама ҳамсояхо-занҳои деҳа
Маро чун модарам бас менавозанд.

Ҳамеша байни онҳо месурудам
Суруде аз ҷавонмардиву пайкор,
Суруди модарони чашм дар роҳ,
Суруди рӯзи ҳаҷру рӯзи дидор.

Гаҳе нимсеру гоҳе нимгурусна,
Вале дил пур буд аз уммеду армон.
Ба сар тоқӣ набуду буд фаҳрам,
Ки меҷангад падар дар ҷанги Гирмон.

Надидем оташи ҷанги ҷаҳонсӯз,
Вале мо ранҷи модарҳо бидидем,
Зи хирманҷойҳои бодрӯфта
Зимистон донаи гандум бичидем.

Басо барвақт бори ғам кашидем,
Басо барвақт қон бар каф ниҳодем.
Ба пой худ равон гаштем барвақт,
Ду чашми сер дар қаҳтӣ кушодем.

Равонам аз раҳи дех, модар, имрӯз,
Дар он нақши кудумат ёдгор аст.
Канори роҳхар гул, ки шукуфта,
Чу чашмони ту бар раҳ интизор аст.

Аз ин раҳҳо гузашта бори аввал
Ба саҳро лолачинӣ рафтаи ту,
Ба мактаб рафтаи озоду хушдил,
Сухан аз эътиборат гуфтаи ту.

Аз ин раҳ рӯзи озолии занҳо
Ту бечодар гузаштӣ, рӯ кушодӣ.
Дар он даврон набуд ин кор осон,
Ба оташ чун сипанди тар фитодӣ.

Гузашти ту шаби тӯи арӯсӣ
Аз ин раҳ бо суруди ёр-ёрон.
Ту бори аввалу охир ҳамон шаб
Савора роҳ рафти шоду хандон...

Сипас, модар, цигарбандони худро
Фиристодӣ ту бар ҷанг аз ҳамин роҳ.
Ба мислиҷумла модарҳо шабу рӯз
Ту будӣ чашмчори роҳхар гоҳ.

Падар н-омад, бародар ҳам наомад,
Вале бар мо зафар омад аз ин роҳ.

Аз ин раҳ муждаи фирӯзӣ омад,
Ба ғам пайваста омад бахти дилхоҳ.

Баҳор омад, баҳори бас ғамолуд,
Баҳоре арғувон аз хуни мардон.
Насимаш бӯи дуди хонумонҳо,
Ҳамае боронаш аз ашки ятимон.

...Ҳамин раҳ ибтидои роҳи ман шуд,
Ба дунё аз ҳамин раҳ омадам ман,
Аз ин пайроҳаи холиву хомӯш
Сухангӯю дилогах омадам ман.

Маро ҳам аз ҳамин раҳ як замоне
Фиристодӣ, кӣчӯям қисматамро.
Туро чун кӯдакии хеш, модар,
Ҳамин ҷо ёфтаам, гум кардам ин ҷо.

...Сари роҳи ту истодам ман имрӯз,
Сари хоки ту биншастам ман имрӯз.
Зи ҳамкорону ҳамдарибони бисёр
Туро пурсида бигзаштам ман имрӯз.

Ниҳоле, ки шинондӣ, бор овард,
Дар он ҷӯе, ки кандӣ, об ҷорист.
Чароғи хонаи ту равшан ин ҷо,
Ҳама ҷо нақши дастат ёдгорест.

* * *

Ошиқам, эй диёри кӯҳистон,
Ошиқи нағмаҳои чӯпонат,
Ошиқи дасти заҳмати деҳқон,
Ошиқи саргузашти пиронат.

Нест подоши меҳрубониат
Ин муҳаббат, ки ман ба дил дорам .
Нест дар ҳаққи пуштибониат
Ин саодат, ки ман туро ёрам.

Дӯстдорам, диёри беҳамто,
На барои баҳори Дарвозат
На ба ҳусни тамузи Сирдаръё,
Тираномони Ваҳши мумтозат.

Ошиқам, эй диёри ҳуснобод,
На барои футӯҳи афлокат,
На ба ёди гузаштаи ношод,
Саргузашти дарозу ғамнокат.

Ошиқам на барои неъматҳот,
На барои шукӯҳи иқболат...
Дӯстдорам аз он ки дар дунё,
Зиндаам бо умеду омолоат.

КҶҲСОР

Гузашта аз баланду пасти дунё
Ба оғӯши ту оям боз фардо.
Равам аз маҷлису ғавғои бисъёр,
Бупечам дар ҷаҳони орзӯҳо.

Намеғӯям ба зинат беқиёсӣ,
Ту чун модар ба умри ман асосӣ.
Ҷавон рафта, агар ман пир оям,
Маро чун кӯдаки худ мешиносӣ.

Дилам бо орзӯ пур мекунӣ боз,
Чӣ гум кардам, ту ҳозир мекунӣ боз.
Ду чашмам бор мебардорад аз бахт,
Маро, кӯҳсор, шоир мекунӣ боз.

Ба дӯшам бори армонҳои бисъёр,
Умедам чун асо доим ниғаҳдор,
Агарчӣ пири барҷомонда бошам,
Ба побӯсит оям боз, кӯҳсор.

Шудам пазмонат, эй фархунда маъвой,
Равам хар гоҳ истиқбол бинмой.
Равам дар манзили худ ҳамчу фарзанд,
Чу модар нимишаб дарвоза бикшой.

ПАДАР

(Барои падарам Бобои Муслмон)

Ман сутуни хонадон будам туро,
Чун дарахте соябон будам туро,
Ман асои фасли пириат будам,
Муттакову пуштибон будам туро.

Дастёрат нест, корат мондааст,
Зӯри дастат рафта, борат мондааст,
Кӯчкармадагӯиёмурғонзибоғ,
Лонаходар шохсорат мондааст.

Гаҳ пушаймон гашта гӯй бо итоб,
К-з хато бар дасти ман додйкитоб,
Аз хато бар нася додйнақди худ,
Чашмаат хуштар зи дарёи сароб.

Аз ҳарорат хокро ҳосилбувад,
Аз муҳаббатдил ба дил моил бувад.
Гуфта будӣз-обуоташнагзарӣ
Обу тобе ёфтаи мушкил бувад.

Мард дар тӯфон шиновар мешавад,
Дил ба дарёе дода гавҳармешавад.
Рав, парешон гарду сомоне биҷӯй,
Қадри кас он гаҳ муқаррар мешавад.

Донаи ҳар хок пинҳонамҳанӯз,
Қатраи аз абр ғалтонамҳанӯз.
Дар руҳиҳарсабзамебинам, кихаст
Сад баҳоредардилуҷонамҳанӯз.

МУАЛЛИМИ МАН

(Ба аввалин муаллимам Ҷамроҳи Хӯҷам)

Омад ӯ бе каси хидоятгар,
Омад ӯ бо асобағал ногоҳ.
Гашт ворид ба синф бо як пой,
Гармдидор, марди дилогоҳ.

Куртаи хокиранг дар бар дошт,
Мӯзаи нимдошт дар пояш.
Кордида, хаётсанҷида,
Ташнагӣ буд дар нигахҳояш.

Дар кучо мондааст пояшро?
Аз кучо ёфт ин асояшро?
Духтаре бо умед мепурсид,—
Ӯ дар он сӯ надид ақояшро?...

Баъдҳо дар ҷабини ин одам
Љилвагар шуд ба мо ватан яксар —
Марду зан дар либоси сарбозӣ,
Пиру барнош ҷумла дар сангар.

Аз ватан ҳар гаҳе сухан мегуфт,
Гӯиёӯдарун-дарунмесӯхт.
Мебаромад шарора аз нафсаш,
Чашми шафқат ба рӯимомедӯхт.

Буд моро саволи бисъёре,
Дар ҷавобӯагарчидармемонд,
«Шоҳнома» зи ёд мехонд ў,
Гӯй «Қуръон» ба тоҷикӣ мехонд...

То ки бошем мисли ў дилъёб,
Раҳ гирифтем ҷониби фардо,
Ў ба як чашм мардумонро дид,
Ў ба як пой гашт дар дунъё.

ШАБИ СОЛИ НАВ

Дӯстон, дар сари ин дастурхон
Боз дар соли дигар бода хурем,
Боз бошем ҷавонбахт хама,
Гар бувад ғам, ғами дилдода хурем.

Духтарон ҷилвакунон рақс кунанд,
Хуррам аз хусни сафопарвари худ,
Ҳар санам ноз кунад, фахр кунад,
Боз бо ёри баландахтари худ.

Ҳайф бошад, ки дар ин шаб ёре
Дари дил баста нишинад хомӯш.
Дӯстон, ҳеҷ ба дил ғам нарасад
Қуфли дилҳо шиканад бонги «бинӯш».

Дилбаре гар ба ту тақдир накард,
Шод бошад ба ҳамон дилхоҳаш.
Ҳар кас аз бахт умеди дорад,
Макун, эй дӯст, забонкӯтоҳаш.

Гоҳ дилбохтагон мемонанд,
Ба кӣ тақдир кунад меравад ӯ,
Гаҳ яке кошт, дигар медаравад,
Ишқ бахтест чунин шӯъбадахӯ.

Ошиқ аст он, ки ҷавонмард бувад,
З-ӯ дилу дида ниғаҳ дор, рафиқ,
Боз бекина ниғаҳ кун ба руҳаш,
Дил ба каф ҳамчу қадаҳ дор, рафиқ!

Бода нӯшем, ки то соли дигар
Равад аз ёди ту дилсахтии ӯ,
Бода нӯшем ба сарсабзии ту,
Бода нӯшем ба хушбахтии ӯ.

ДАР КЎЧАИНЮ - ЙОРК

(ИлҳомазЛуисСимпсон)

Зангие дар кўчаишаҳриНю-Йорк
Мезанад бар таблу мерақсад накўй.
Пойкўбон, дастафшон меравад,
Гўй шодймекунадчунрўзитўй.

Байрақи давлат ба тан чун пираҳан
Меравад афтону хезон дар ватан.
Меравад болову поён байраке,
Љилвагар дар пеши чашми марду зан.

Косае дар даст мерақсад гадо,
Мезанад он косаро дар санги роҳ.
Гушна нон мехоҳад аз ҳар раҳгузар
Беибо аз рўзгорипурчафо.

Ў надорад шарм ҳаргиз аз худо,
Шарм доред, эй шикамсерон, шумо,
Шарм дор эй рўзгори беамон,
Шарм дор, эй бемуравват Амрико...

БЕГОНА

Нигоҳи дилшикори ту кучо шуд?
Руҳи чун лолазори ту кучошуд?
Ҳам аз ман, ҳам ба худ бегона гаштӣ,
Ғурури ту, виқори ту кучо шуд?

Ту хушрӯ будиву хушхол будӣ,
Кабӯтарбаччаи навбол будӣ.
Саропо ҳусни дил чӯюмубарро,
Аҷаб, хушбахту хуштаъмол будӣ.

Дили худро ба ту тақдим кардам,
Сари шӯридаам таслим кардам.
Нигоҳи ту ба ҷонам кард тӯфон,
Чу шохе сӯи ту таъзим кардам.

Ту ро бедарду беғам дидам он рӯз,
Азоби ишкро санчидамонрӯз.
Дили бесабри ман чун кӯдаке буд,
Зи бемехрии ту ранчидам он рӯз.

Чӣ бедардем мо мардон ба дунё,
Чаро ранҷемаз ёрони дилхоҳ?
Чаро худ қадри ўро кам шиносем?
Сипас бо ёди у сӯзем ҳаргоҳ?!

МАН ДИЛЕРО НАМЕКУНАМ ҚИСМАТ

Духтаре чун ниҳол мавзун буд,
Ошиқи ҳусни сабзи ӯ будам.
Ҳар шабу рӯз дар канори рӯд,
Дилпур аз бахт назди ӯ будам.

Гӯиё аз нигоҳи сайёд ӯ
Ҳамчу оҳу рамида меомад.
Аз чи бошад, ҳамеша ношод ӯ,
Боибо, сархамида меомад.

То набинанд бо манаш ҳамдард
Ҳамчунон барги бед меларзид.
Рӯй аз одамон панаҳ мекард,
Дар паси кокулони маҷнунбед.

Шеър мехонд дилбари дилъёб,
З-он, ки мо дар ҷаҳон намепоем,
Меравад умр ҳар нафас чун об,
Мо ба дунъё дигар намеоем.

Шеър мехонд нарм-нармак ӯ,
Аз ҷудоиву аз ғами ҳичрон.
Нола мекард бод аз ҳар сӯ,
Оҳ мезад бод бо афғон.

Дил ба андӯҳи дигаре машғул,
Ёр бо ман иишаста механдид.
Як гулаш ношукуфта аз сад гул,
Духтари дилшикаста механдид...

...Ман дилеро намекунамқисмат,
Як диле бардавом мехоҳам.
Баҳри ман нима дил чӣ кор ояд,
Ман дилеро тамом мехоҳам.

ХУНИ ШОИР

(Ба ёдбуди Ҳабиб Юсуфӣ)

Магар гул будиву бо умри гул қонёъ
шудӣ, шоир?
Ту булбул будиву ҳаргиз сурудатро набуд
охир.

Ба васфи кишвари обод,
Ба васфи дилбари озод
Суханро болу пар бахшидиву пироя
барбасти,
Ба савти тозаат хомӯшии ин базм бишкастӣ.
Хазоне тохт боғатро,
Аду бишкаст болатро...
Кӣ бо шеван ба хокат монд?
Сари хокат кӣ ашк афшонд?
Кӣ гуфто алвидову бар фалак бардошт
мушташро,
Ва лаънат хонд қисматро,
Адӯро, ҷангу кулфатро?
Ва нафрин гуфт бар дунё?

Аҷаб не, дар канори Висла ҳар Наврӯз рӯи
барф
Зи хуни гармат акнун лолаҳо рӯянд бас
шангарф,
Шавад ҳар духтаре хайрон,
Ба меҳри лола саргардон.
Аҷаб не, хуни покат Висла рӯи мавҷҳояш
бурд,
Дар уқёнусҳо хуни ту тӯфони дигар бардошт,
Шаби торик ба раҳгумкарда мардон
рахнамоӣ кард.
Аҷаб не, як замон он қатраҳои хуни покат боз
Фуруд ояд ба оби Дарғам¹ аз ҳар абри
гардунтоз.
Зарафшон гирад оғӯшат,
Бибӯси хоки гулпӯшат.
Зи нав чун лола аз хоки диёри хеш бархезӣ,
Зи нав бо атри гулҳои баҳори хеш оmezӣ.
Навои кишварат хонӣ,
Суруди дилбарат хонӣ...
Вале ту зиндаи ҷовид,
Дар ин ҷо шеъри ту хонанд,
Агар қабрат намедонанд,
Ҳама қадри туро донанд.

¹Дарғам—рӯдест дар самти ҷануби шаҳри Самарқанд.

ҚАЛАМ

Қаламам зӯру иқтидорам шав,
Теғ шав, теғи обдорам шав,

Мисли шамъе бисӯз беармон.
Равшанибахши рӯзгорам шав.

Қадди ман хам шавад зи бори умр,
Ростгӯю растагорам шав.

Вақти пирӣ асои дастам бош,
Бемадорам агар, мадорам шав.

Гар бимонам ҳақиру бечора,
Дасти ман гиру чорадорам шав.

Дар зафарҳои пуршукӯҳи халқ
Дастаи байрақи диёрам шав.

ШОГИРД

Мо ба шогирдӣ ба дунё омадем,
Мо ба шогирдӣ ниғаҳ бикшодаем.
Чун давоми роҳи устодони худ
Аз барои хеш раҳ бикшодаем.

Зистан омӯхт моро рӯзгор,
Чашми моро зиндагӣхушъёр кард
Мо мурувват дидаем аз дӯстон,
Лутфашон моро накӯкирдор кард.

Меҳри гарму шафқату одамгарӣ,
Ҳар нигоҳи беғараз дар ёди мост.
Раҳнамои мо бувад хурду бузург,
Чашми ибратгир истеъдоди мост.

МОЛДОВА

Бо ту доим ҳамиишин гар нестам,
Гул ба дасту май ба соғар нестам,
Бо ту ҳастам ошно аз кӯдакӣ,
Меҳмон аз мулки дигар нестам.

Менигаштам дар харита сӯи ту,
Ҷониби ҳар тепаву ҳар кӯи ту.
Мефишурдам дасти ту аз дуриҳо,
Меситудам қудрати бозуи ту.

Бо ту аз соли чилу панҷ ошно,
Аз хати сегӯшае, ки омад ба мо,
Ҳамчу тӯморе фиристодӣ падар,
Баҳри таскини дили мо — баччаҳо.

Сер дидам ин замон хоки туро,
Аз қаду бар гаштам онро борҳо
Сатҳи ту чун номаи сегӯша аст —
Номае, к-аз қалби аскар шуд ҷудо.

Дӯст буд он, ки маро хушҳол кард,
Марҳабо гуфту хуш истикбол кард.
Бо дили пурмеҳр дастамро фишурд,
Синаам аз меҳр молмомол кард.

Дар паноҳат шодмон будам чу дӯст,
Рӯзитӯятгулфишонбудамчудӯст.
Бо ту он сон меҳруёрӣдоштам,
Хайру хуш гуфтан гарон будам чу дӯст.

Эй диёри босафо, гулпӯшбош,
Чун Днестр, чун Дунай пурҷӯшбош,
Ҳамчу токи реша дар хок авҷкун,
Бо ватан ҳамдастуҳамоғӯшбош.

ВАТАН

Ватан танҳоҳаминмаъвоимонест,
Ватан кӯҳсорисарболоимонест.
Ватан афсонаҳоне, қиссаҳоне,
Ватан таърихи хунполои мо нест.

Заминеро, ки хуни нофи мо рехт,
Басо кирми хиёнат чун вабо хӯрд,
Ҳар он чи ёдгори рафтагон буд,
Ҷаҳолат бурд, хориву ҷафобурд.

Ватан гар дидаи бинои моб уд,
Адӯонробатирашборходӯхт.
Ватан гар модари ғамхори моб уд,
Даруни оташи пайкорҳосӯхт.

Барои ин Ватан мо ҷонфишондем,
Таҳизиндонурӯидормурдем.
Ватан то ҷовидонмонадбагетӣ
Сари афрошта бо ор мурдем.

Ватан тақдирифарзандонимо буд,
Ватан-савганди мо, пайкони мо буд,
Ватан-сабри дили меҳнаткаши мо,
Ватан як охирин дармони мо буд.

Ватан на миру на тоҷу на байрак,
Ватан на ганҷу на ганҷинаҳо аст.
Ватан уммеди фардои хуше буд,
Ватан чун ормон дар синаҳо аст.

ТАКРОР МЕОЯМ

Даруни синаам яхҳо шикаста,
Миёни ҳалқаҳои чашми ман хуршед мерақсад,
Баҳорон боз меояд.
Ба сар хуршеду андар синаам уммед мерақсад,
Баҳорон боз меояд.
Ман акнун дар лаби даръё,
Ман акнун дар канори чашмаҳо
Ба пазмонӣ лабони бўсаҳоҳи ёр мечӯям,
Ба мисли сабзаи навхез боз аз хок мерӯям.
Назар бинмуда чун кӯҳ,
аз паси даръё
Нишони рӯзҳои рафтаам дар об мебинам,
Ман аз нав ҳар баҳори умри худро ёд меорам,
Суруди тоза мехонам,

Ман акнун бо фазои лочувардӣ роз мегӯям,
Муҳаббатҳову улфатҳои дурам боз мечӯям.
Зи ҳар пайроҳаи бигзаштаам такрор меоям,
Зи нав такрор меоям.

Ман акнун аз ҳавасҳои парешон даст мешӯям,
Ниғаҳ аз ахтарони дур мебандам.

Ба таъзим аз замин гулҳои
рангоранг мечинам,

Заминро сачда меорам,

Ба ёрон аз баҳори орзуҳо мужда меорам.

Агар гириям, чу абри навбахорон

Наву такрор мегириям.

Агар хандам,

чу гулҳоибаҳорӣ тоза механдам,

Наву такрор механдам.

ШИКВАИ РЎДИ КЎҲЌ

Шоиро, хуш омадї меҳмони ман,
Меҳмони мавҷи хушилҳоми ман.
Пештар о, тарсам озорат диҳанд,
Хорҳои соҳили урьёни ман.

Лаҳзае биншин, ба оби ман нигар,
Як нафас бар печутоби ман нигар,
Бар ғами мардум ту бепарво най,
Ғамгусорї, бар азоби ман нигар.

Чор фасли сол ҷавлон мекунам,
Чўлу саҳроро гулистон мекунам,
Ман мутеи дасти инсонам кунун,
Ҳар чи хоҳад одамї, он мекунам.

Лек ин ҷо ҳоли зори ман бубин,
Дар ду паҳлў регзори ман бубин.
Бенасиб аз сабзаву себаргаам,
Ҷои гул хори канори ман бубин.

Обам, аммо оташи сӯзон ба бар,
Дасти мардонро намебинам ба сар.
Соџаи барге наафтад бар сарам,
3-ин сабаб ман белаҷому худсарам.

Чаҳд бошад, соҳили ман боғ буд,
Домани ман низ боғу роғ буд.
Ман намерафтам аз ин ҷо чун ғариб,
Аз ҳавои зиндагонӣ бенасиб.

Дар канорам ошиқони беқарор
Роз мегуфтанд бо ҳам шодмон.
Дасту рӯ шуста ба обам марду зан,
Оббозӣ менамудӣ кӯдакон.

Чаҳ-чаҳӣ мурғон дар ин ҷо, шоиро,
Бо суруди ту танинандоз буд,
Сабзаву гулҳои шабнамшустаам,
Зери поҳои ту пойандоз буд.

Лек он гоҳ, шоиро, аз назди ман
Бо дусе сатрат намерафтӣ бадар.
Коҳилӣ гар менамудӣ, бесухан,
Буд бо ту гуфтугӯи ман дигар.

СУРАТ

Ба нигоре, ки аз ин сафҳа ба ман менигарад
Ҳеҷ кас чун мани дилдода гирифтор набуд.
Ҳар яке дошт умеде дили ўро бубарад,
Лек монанди манаш ташнаи дидор набуд.

Дар муҳаббат ба ҳама толеи хуш ёр нашуд,
Ҳеҷ кас варна чу ман ошиқи дидор нашуд.
Ба муҳобот зи чарх ахтараш орам, ки чи суд,
Рафт ў бо дигаре, ёри мани зор нашуд.

Нигарам сурати ў, ёди ман ояд ситамаш,
Солҳо рафтаву доғаш наравад аз дили ман,
Ин варақ пеши назар оварадам он оташ,
Ки дар он сўхт ҳама кишти ману ҳосили ман...

Боз дил додаву ошиқ шавам, аммо ба ҷаҳон
Ба чунин сўз дигарбора тапидан нашавад.
Бо пару боли муҳаббат, ки буридаст нигор
Метавон зист, вале ҳеҷ паридан нашавад.

* * *

Ба ӯ рӯҳи қавӣ, тани солим,
Ба тӯ сӯзу гудоз меҳоҳам.
Дасти мушкилписанд дар ҳар қор,
Баҳти беимтиёз меҳоҳам.

Рӯзи кӯтоҳ, бо талоши қор,
Солҳои дароз меҳоҳам.
Ақли мушкилкушӣ дар ҳар боб,
Фикрати қорасоз меҳоҳам.

Ба ту хони қушодаи эҳсон-,
Ба ту дарҳои боз меҳоҳам.
Пои ту пойдор дар ҳама қор,
Дасти ту бениёз меҳоҳам.

ШЕЪР

Дар ҳақи ёру сабзаву гулзор
Шеър гуфтан зиёда мушкил нест,
Шеър гӯяд ҳар ошике ночор
Шеъри ӯ гарчи зи оташи дил нест.

Шоиранд ошиқони дилогоҳ
Ман ҳам аз ишқ шеър мегуфтам.
Рӯи ёр офтоби оламтоб,
Мижагонаш чу тир мегуфтам.

Баъд шӯҳратталош як дилсард
Дар паи шеър афтухезе кард.
Аввалин бор шеър бинвиштам
Бо ситеза ба қасди он бедард.

Бехабар ман аз он, ки дар олам
Мардуми бехурӯшу беғам ҳам
Гоҳу бегоҳ шеър мебофанд,
3-он матои касод мелофанд.

Бехабар ман аз он, ки инсонро
Аввалин шеъри асл гул будаст.
Бехабар ман аз он, ки дар дунё
Шеъри шоир барои пул будаст...

Сатрҳо бефурӯғу безинҳор,
Маъниҳо обшуставу беранг.
Шеъри дилнописанд шуд бисъёр,
Омад аз шеъру шоириам нанг.

Дарди касро даво нашуд ҳаргиз,
Пас чи даркор инчунин ашъор?!
Бе ҳамин сатрҳои лангон низ
Пур шуд олам зи шеъри нодаркор!

СУРУДИ ДУХТАРИ НОШИНОС

Дар канори рӯди кӯҳӣ месарояд духтаре,
Аз ҷудой шикваҳо бо оби даръё мекунад.
Месарояд ӯ суруди кӯҳнаи хузноваре,
Нолаҳо аз дасти ишқи номуросо мекунад.

Кӯҳҳомӯш асту соҳилҳои даръё ҳам ҳамӯш,
Масарояд аз ҷафои ишқ навдилдодае.
Дар дили торики шаб гулдухтари имдодҷӯ
Нолаҳо дорад зи ҳаҷри ёри дурафтадае.

Ишқи ӯ дар сина чун гирдоб мепечад ба худ,
Еди ёр аст он, ки андар дил талотум мекунад.
Бар дили ҳар санг асар дорад ниёишҳои ӯ,
Савти рӯҳафзош ҳатто сангро мум мекунад.

Аз кучой, кистӣ, дар ин шаби касношинос?
Ҳар касе бошӣ барои ман сурудат ошно.
Зарбаҳои қалби худ бишнохтам з-овози ту,
Бо дили дардошнои ту дилам шуд ҳамсадо...

Дар сари хирман шабонгоҳон мани дилбохта,
Месурудам, чӯр мегаштанд бо ман рӯдҳо
Месурудам ман суруди ошиқони дарднок,
Он суруде, ки ба аҳли дард будаст ошно.

Мисли ту гум кардаам ман ҳам нахустин ёри
худ,
Ёфтам ман аз суруди ту нишонашро кунун.
Бо ҳама дарду азобу содагиву сӯзу соз
Ишқи аввал шуд маро дар зиндагонӣ
рахнамун.

РОЗҶО

Шаби маҳтоб, гулгаштеву даръё
Нигоҳи ёри бепарвою хомӯш
Фаромӯшам намегарданд асло,
Намегарданд як умре фаромӯш.

Агар даръё забон медошт мегуфт,
Муҳаббатро чи подоше супурд ӯ.
Дили бечораамро бетарахҳум
Ба монанди аноре чун фишурд ӯ.

Ба роҳи хеш вай ҳам рафт ман ҳам,
Бирафт, ӯ бахти осон ҷуст ҳар ҷо.
Вале ман сӯи фардо роҳҷустам,
Нашуд доғи вай аз дил шуст асло.

Ғами норафтанӣҳаргиз набудаст
Чу кӯҳ бошад, ки мӯ-мӯ меравад он.
Бирафтам, гарчи тан додам ба тақдир,
Дили якрав, вале дар кӯи ӯ монд.

Ҷавонӣ меравад, хайҳот, бингар
Намеоҷд ба ҷӯи умр ин об.
Бо сохилҳои ту, рӯди азизам,
Намеоҷам дигар шабҳои маҳтоб.

Агар он ваъдабоз ояд, аё дӯст,
Сари роҳаш бигир аз мавҷ занҷир.
Фаромӯшат нагардад, рӯди маҳбуб,
Дили сӯзони ман аз дасти вай гир!

* * *

Шоир аз гуфтор монад,
Базмҳо бечӯш монанд,
Торҳо аз ҳам гусаста
Мутрибон хомӯш монанд.

Бе фурӯғи шеъри шоир
Раҳравон гумроҳ бошанд,
Нокасон аз дилсиёҳӣ
Доғи нав бар моҳ пошанд.

Шоир аз гуфтор монад,
Мункирон бар минбар оянд
Оқилон хомӯш монанд,
Ҷоҳилон даъвогар оянд.

Бишканад гар килки шоир,
Бишканад паймони ёрон,
Бишканад ғавчӯби² раҳҳо,
Нашканад армони ёрон.

Гар забун афтод шоир,
Теғҳо гарданд урьён.
Сабзаз сӯзанд яксар,
Кинаҳо чӯшад зи чашмон.

Шоир аз гуфтор монад,
Ишқ монад бемурувват,
Бечазо монад ҷаҳолат,
Безабон монад ҳақиқат.

²Ғавчӯб — шлагбаум.

ДАР БАЗМ

Ҳамераксӣ ба сози ёри дигар,
Кунун мафтунӣ аз дидори дигар.

Чу кафтаг ҳар тараф пар мезанӣ ту,
Ба пой нокасон сар мезанӣ ту.

Чаро уммеди ман дар дил шикастӣ?
Чаро ту чашми рӯзи ман бубастӣ?

Нанолам, дарди ман нолиданӣ нест,
Ки мардонро ба ҳар ғам шеване нест.

Агар нолидам, аз дарде бинолам,
Сазад бо ман бинолад халқи олам.

Кунун хандам, бихандад кӯҳ бо ман,
Бихандад даҳр беандӯҳ бо ман.

* * *

Як шаби тирранги маҳолуд,
Боғу бому дари фақирона,
Дар сукути ғамоваре бехуд
Буд чашмам ба кӯи ҷонона.

Чашми сад кас ба сӯи ин манзил,
Лек ёри нигор будам ман.
Ошиқи он ягонаи хушгил,
Ҳар шабе интизор будам ман.

Паҳлуи ман нишаста дар онҷо
То дили шаб таронаҳо мегуфт.
Аз муҳаббат фариштаи раъно
Ёд дорам, фасонаҳо мегуфт.

Рафта имруз ганҷ аз ин вайрон,
Доғ шуд дар дили ман он армон.
Чашмам ин боғро хазон медид,
Дигар аз зист бенишон медид.

НИДОИ ИШҚ

Ду тан андар зиндагонӣ як бор ҳамдил мешавад,
Ду дил аз сӯзи муҳаббат як замон хун мешавад.
Моҳ бар сӯи замин ҳар сол моил мешавад,
Ду ниғаҳ бо ҳамдигар як бор мафтун мешавад.

Кист он носӯхта дар кӯи ишқи бебарор,
Кист он дар зиндагӣ беҳуда дилнобохта?
Дар ғами шӯхи сияҳчашме нагашта дилфигор,
Кист он дар рӯи коғаз мисрае пардохта?!

Чун ба чашмат ниғаҳ кардам қалам омад ба даст,
Лоиқи ишқи ту танҳо буд гӯё ин хунар.
Оташи дилро фақат шеъру ғазал мекард паст,
Менишастам дар сари тасвири хуснат то сахар.

ТИФЛИ ОФТОБ

Ханҷари барқ абрро аз ҳам дарид,
Сар бурун овард хуршеди баҳор.
Ҳамчу пирони кӯҳистонӣ банур,
Тори ришаш паҳн карда ҳар канор.

Ман, ки тифли офтобам, ҳар сахар
Панҷаи хуршед бошад бар сарам.
Хоназоди офтобам дар замин,
Нури он бар сар чу дасти модарам.

Ташнаам ман чашмаи хуршедро,
Ман ба роҳи офтоб истодаам.
Бе шуояш сабзаи пажмурдаам,
Бе нигоҳаш соғари бебодаам.

Гаҳ ба мисли мавҷи нури офтоб
Мезанам фаввора аз девору дар,
Рӯи сахроҳо парешон мешавам,
Тори кӯҳҳо медурахшам ҳар сахар.

Ман фурӯ резам ба қаъри чоҳҳо,
Тангнои тираро равшан кунам,
Ман сукути рӯдҳоро бишканам,
Бо забони қатраҳо шеван кунам.

Шӯълаи хуршедро бар дашту дар
Ҳалқаи чашмони ман бар мекашанд,
Аз кафи дастони ман фасли баҳор
Лолаҳо бишкуфта соғар мекашанд.

Ғунчаҳо во гашта дар оғӯши ман,
Рангу бӯи гул зи эҷози ман аст.
Аз қудумам даштҳо гул мекунанд,
Ҳусни хок аз сӯзу аз сози ман аст.

ЧАШМҲОЯТ

Ёди ту рӯзу шабон дар сари ман мерақсад,
Барқи чашмони ту дар соғари ман мерақсад.
Чашми ту аз гулу аз ахтару аз оби равон
Ҳар шабе дар сари ман, дилбари ман,
мерақсад.

Мӯи нобофта дар гирди сарат чанбар буд,
Қадди ларзони ту дар нозу адо дигар буд.
Чун баҳор аз қадамат хонаи ман гул мекард,
Ҳар қадам, ҳар сухану ҳар ниғаҳат дилбар буд.

Чун гиёҳи сари роҳат зи назар афтодам,
Лек ман кай зи паи фикри дигар афтодам?
Қавли ман буд якеву дили ман буд яке
Сустаҳдии ту шуд ҳаҷр ба сар афтодам.

Боз мағрур ту аз пеши назар мегузарӣ,
Боз дар базм ту ҳар як қадамам мешумарӣ.
Боз мераксию ҳар дам сари ман чарх занад,
Ту ба чашмони пур аз роз ба ман менигарӣ.

Ҳар сари сол гар аз нав чу гияҳ мерустам,
Рӯи гарму нафаси поки туро мечустам.
Гар диле дораму в-ар дидаи меҳрафшоне,
Боз аз меҳру вафо дастагуле мебастам.

Як замон бозии чашми ту дил афурӯхт маро,
Як замон дору мадори ту басо сӯхт маро.
Боз ман силсилачунбони вафодоронам,
Меҳри поки ту, гуло, кина наомӯхт маро.

ТЕШАИ НАҶҶОР

Ба устод Мирзо Турсунзода

Гӯянд падар дуредгар буд,
Як чӯбтароши пурхунар буд.
Чун теша задӣ ба шавқ начҷор,
Ҳар чӯб шуди нафису ҳамвор.

Чун нақш ба чӯб метарошид,
Гӯё дили хеш мехарошид.
Ҳар гӯша аз ӯҳаёт меёфт,
Ҳар манзил аз ӯ нишот меёфт...

Шояд ки ҷилову сайқал аз ӯ
Омӯхт писар ба шеъри дилҷӯ.
Дар даҳр иморат аз сухан кард,
Андар дили мардумон ватан кард.

Афрохт бинои пойдоре,
Аз шеъру суруди дӯстдорӣ.
Дилҳо зи хунар ба ҷӯш овард,
Аз хуш рабуду хуш овард.

* * *

Шоир аз ҷавҳари ҷон шери ҷилодор кунад,
Ҳамчу дарё раҳи худ ҷӯяду ҳамвор кунад,
Ў сукути дараҳоро шиканад ҳамчу баҳор,
Чашмаҳоро ба хурӯш ораду бедор кунад.

То ки ҳар шеър ба дилҳои дигар роҳ барад,
Шоир аз хуни ҷигар мазҳари ашъор кунад
Ҳама кас замзамаи шеър ба сар дораду лек,
Ў ба шамшери қалам шӯраду пайкор кунад.

Шоир аз шеъри касон маънигадой накунад,
Оядаш нанг аз он ҳарф, ки такрор кунад,
Ҷомаи нав натавон дӯхт ба дарбеҳи куҳан,
Аз чунин беҳунарӣ марди ҳунар ор кунад.

Эй ки аз шеъру сухан номи баландат ҳавас аст,
Аз дили худ сухане гӯ, ба диле кор кунад.

* * *

Рӯи қолини сабза биншаста
Роз гуфтем бо суруди баҳор.
Лек ҳасрат намебарам дар дил
Розҳои нагуфтаам бисъёр.

Навбаҳорони аз ҳама зебо,
Пургулу пурумеди ман боқист
Дар дилам шеърҳои ногуфта,
Достони наву куҳан боқист.

Боз дар чашмҳои пуруммед,
Шӯълаҳои шарораборам ҳаст,
Дар лабони хамӯши сӯзонам
Оташин шеъри васфи ёрам ҳаст.

Метавонам, ки бо ду байти хуш,
Боз мафтун кунам ҷаҳонеро,
Боз хушбахт мешавад бо ман
Ҳар яке назанини беҳамто.

Зарраам гарчи дар мақоми хеш,
Ҷуфти ман меҳру моҳ хоҳад шуд.
Ери ман нозанини беҳамто,
Шӯҳи олампаҳо хоҳад шуд.

Лек дар сина ҷои ту холист,
Дигар он пур намешавад ҳаргиз
Оташи ишқҳар касеро сӯхт,
Доғаш аз дил намеравад ҳаргиз!

МАКТАБ

Гарданд бе ман дар ин дабистон,
Гарданд бе ту дар ин хиёбон.
Навошиқон боз ашъор хонанд,
Гулдухтарон боз ин ҷо хироманд.
Ҳар субҳ бе ту, ҳар шом бе ман.

Занги танаффус, зангӯлаи дарс
Дарҳои шодӣ во мекунад боз,
Чун кӯҳсорон оғози сад рӯд
Дар оғӯши худ ҷо мекунад боз
Ҳар рӯз бе ту, ҳар рӯз бе ман.

Рафтему ҳамчун эълони кӯҳна
Акси ману ту аз лавҳа гиранд,
Дар хотири мо такрор-такрор
Он рӯзгорон бас беназиранд,
Ҳар рӯз бе, ту, ҳар шом бе ман.

Пайроҳае, ки мо медавидем,
Гардад алафпӯш, ором гардад,
Чун ресмони дар раҳ фитода
Баъд аз назарҳо гумном гардад
Ҳар рӯз бе ту, ҳар рӯз бе ман.

Аз паҳлуи он шояд ҷавоне
Пайроҳаи нав месозад оғоз,
Дар қад-қади он балки нигоре
Бар ишқи ёре дил мекунад боз
Ҳар рӯз бо ту, ҳар рӯз бо ман.

ТИРЕЗАҲО

Шомасту боз чашм кушоданд як ба як
Тирезаҳо чу дидаи андешаҳои ман.
Рахшанда ҳар шабу сахар аз нури зиндагӣ,
Дар роҳҳои орзу чун раҳнамои ман.

Дерест, ман ба шӯълаи он шишаҳои пок
Шабҳо назора дораму ҳастам бас интизор.
Дерест ман ба партави он пардаҳои роз
Хонам таронаҳои умед аз вафои ёр.

Оинаҳои қисмати ман, эй тирезаҳо,
Эй равшании қону дили беқарори ман,
Ман интизори шӯълаи бедории шумо,
Сӯи шумост дидаи уммедвори ман.

Эй равзани назораи чашмони чори ман,
Тирезаҳои равшани уммедвори ман.
Ҳар гоҳ парда мекашад бар рӯятон нигор,
Гӯё ниқоб мекашад ба рӯзгори ман.

Эй чашмҳои гарми сухангӯи ошно,
Рахшон тирезаҳои дилафрӯзи ёри ман,
Бар равшании поки шумо дар шабони тор
Ҳастанд ташна ҷону дили беқарори ман.

Бошед агар кушодаву рахшону дилфурӯз
Бикшодааст ин дили пурорзуи ман.
Чашмам зи осмону замин баста мешавад.
Гар пӯшад он нигор шуморо ба рӯи ман.

ФИЛИ ПИР

Солҳо ин фили дастомӯзро
Кас надида оҷизу афтодарӯх.
Фил не, рӯи сутуни чор по
Устувор афтода буд як пора кӯх.

Солҳо дар боғи ҳайвоноти шаҳр
Буд маҳбуби ҳама хурду калон.
Шӯху ширинкору беозор буд,
Шодмон буданд бо вай одамон.

Заъфи пирӣ карда ранчураш магар
Ў дигар аз гӯшае н-ояд бурун.
Хуштаку фарёдҳои баччаҳо.
Филро бас беасар бошад кунун.

Аз сари мардӣ ба по истодаӣ,
Фили бозингар, намехобӣчаро?
Ё худ аз пирӣ ту исён мекунӣ,
Ё ба дил дорӣ ту дигар муддао?

Гуфт фил андар ҷавоби ман ба дард:
Пири ранчурам, вале ҳастам бапо
Мард дар бистар бимирад, мард нест.
Оҷизу музтар намирам ҳеҷ гоҳ.

БАЗМ

Ман ин бода нӯшам ба ёди гуле,
Ки бо ӯ маро хотир осуда аст.
Агарчи дар ин ҷо надорад, хузур,
Хаёлаш фараҳ дар дил афзудааст.

Бинӯшам ба ёди ҳамон нозанин,
Ки бо ӯ базе шоду ғамгин будам.
Гаҳе худнамову гаҳе хурдагир,
Гаҳе беш аз ҳад ба тамкин будам.

Ман ин арғувонӣ қадаҳро тамом
Бинӯшам ба ёди ҳамон дӯстдор,
Ки бо ман ҳама ҷо дилаш хуш бувад,
Ба роҳам ҳама шаб бувад интизор.

Ман ин бода нӯшам барои гуле,
Ки ӯҳар ғамавро ба ҳам дидааст,
Вале рӯзи шодиву дилчӯиҳо
На ҳар гоҳ андар канорам нишаст.

Ман ин бода нӯшам барои гуле,
Ки ӯ дар муҳаббат фидокор монд.
Ҳамеша ба рӯям бихандид ӯ,
Ҳамеша ба меҳраш вафодор монд.

* * *

Чун уқобе ба фазо бол кушо боло шав,
Зери пар гир ҷаҳоневу ҷаҳонпаймо шав.

Ҳайф чун хор ба домони хасон печидан,
Сӯз чун лола, дило, машъалаи сахро шав.

Гар матоест туро муштарие пайдо кун,
Нест умри абадат, чашм кушо, бино шав.

Оби мурдоб агар моҳии заррин парвард,
Ҳоҷати хеш мабар, ҷӯш зану дарё шав.

Донасӯз аст агар хоки ҷаҳони дигарон,
Мушти гил дорӣ ту ҳам, аз гили худ
пайдо шав!

РОЗИ ПАДАР

Чун рӯд роҳи худро мо худ кушода будем,
Бар ҳукми қисмати худ мо тан надода
будем,
Бар ташнагон зи дарё обе надод дунё,
Аз чашмаи дили худ дарё кушода будем.
Хору ҳасе набуда садде, ки роҳи мо буд,
Бар теғҳои урён мо по ниҳода будем,
Бар дӯши хеш умре бори замона бурда,
Мо пайравони роҳи кас нофитода будем.
Моро ҳам инчунин буд як умр, як ҷавонӣ,
Бингар, ки мо саропо азму ирода будем.

* * *

Аз кӯҳ сарнагун шаву аз санг амон
мапурс,
Аз захми тир нола кун, раҳм аз камон
мапурс.

Роҳи талош бигзину ҳиммат баланд дор,
Зинҳор дасти ёварӣ аз нокасон мапурс.

Дар об ғарқа гарду даме дасту по бизан,
Аз бутта лутфу марҳамат аз осмон
мапурс.

Шафқатталаб чӣ лоиқи ин гирудор шуд?
Аз фили дар қафас раҳи Ҳиндустон
мапурс.

То метавонӣ миннати болин мақаш, ҷавон,
Дастат ба сар гузору зи кас ину он мапурс.

* * *

Ман шеваи мунофикон бас озмудаам,
Гаҳ бо ту як мавиз ду тақсим мекунанд.
Пеши ту лоф мезананд аз сидку дӯстӣ,
Сар ҳам гаҳ аз ниёз, гаҳ аз бим мекунанд.
Гоҳо ба пеши пой ту ҳам гашта лаҳзае
Сар гӯиё ба ҳурматат таслим мекунанд.
Бовар макун тамаллуки ночори нокасон,
Бар кӯҳ то баромадан таъзим мекунанд.

МАСЎЗОН НОМАҲОИ ОШИҚОНА

Бароят нома не, як пора дил буд,
Ба хилват хонда механдидӣҳар бор.
Шабонгаҳ монда дар зери сари худ
Ба оби дида тар мекардӣ бисёр.

Масӯз он номаҳои ошиқона,
Масӯзаш боз хоҳӣ шуд пушаймон.
Миёни дафтарат бигзор монад,
Ба мисли шоҳаҳои хушки райҳон.

Чаро дар оташ андозӣ хати ёр?
Масӯз он номаҳо бо оҳу нола.
Басо оянд мурғон ҳам дигар бор.
Ба сӯи лонаҳои порсола.

Масӯз он номаҳои бегуноҳӣ,
Ба ҷуз меҳру вафо сирре надоранд.
Ба ту аз ҳеҷ марде, ҳеҷ гоҳе
Чунин мактубҳо дигар наоранд.

МУҲАББАТ

Ба монанди замини норасида
Гили хомӯш будам, сард будам.
Ки сурат дидаву сират надида,
Ба сӯзу дарди кас бедард будам.

Намедидам чи сон себарга меруст,
Ба рӯи дашту дар домони кӯҳсор.
Намедидам чи сон хуршед мешуст,
Танаш дар оби раҳмат ҳамчу бемор.

Ба рӯзи сахти худ хандидам он рӯз,
Ҷавони худсару худройбудам.
Надонистам ки толеъ чисту қисмат,
Аҷаб хушбахту рӯҳафзой будам.

Чу манзилгоҳи бекас монда будам,
На дуде, на чароғе доштам ман.
Муҳаббат шӯълае зад дар вучудам,
Ба дил сӯзу гудоз анбоштам ман.

Азизон, ишқ асроре надорад,
Ба худбинон сару коре надорад.
Бичӯшад аз дили он кас, ки умре
Ба дунё ғайри дил боре надорад.

БЕ ТУ ДАР САЙР БУДАМ

Бе ту дар сайр будам,
Дар шафати абр будам,
Дар бари қулла, --
Таҳи шаршараи наҳр будам.
Борҳо бо ту дар ин гулдара биншаста будам,
Ёд дорӣ, басарат чанбари гулбаста будам ...
Кӯҳ, он кӯҳучаман, он чамани сабзи баҳор,
Рӯд, он рӯди булуруни ҳамон замзамакор.
Кабкҳо нағмасаро санг ба санг мепарранд,
Шабпаракҳои чаман нусхаи гул мешумаранд.
Пок аз гард рухи сабзаву себаргаи тар,
Хуш ҳавоест, ки полуда чу чашмони сахар.
Омадам бе туву бо ёди ту дилтанг шудам,
Ёр, ин ҷо ҳама ҷон ёфту ман санг шудам.

НАДОМАТ

Нарав, эй ёр нарав, аз дилам уммед мабар,
Гӯш кун бар суханам, даст наафшон ба ҷафо.
Нарав, эй шодии ман, аз гунаҳам бозгузар,
Дил набардор аз ин хонаи уммеду вафо.

Дил набардор ба сахл аз мани бечора чунин,
Бас хато кардаму бо бераҳае ёр шудам.
Аз раҳи шафқату дилчӯй маро тарк макун,
Ногаҳ аз дӯст ҷудо гашта, нагунсор шудам.

Шодиям аз руҳи шодоби ту бошад асаре,
Дили ман бо гули рӯи ту ҳаёт аст мудом.
Бо ҳама мастиву майнӯшиву девонагарӣ
Синаам хонаи уммеду нишот аст мудом.

Бо ту як риштаву як тофта монам ба ҷаҳон,
Ҳар ду як байт сурудем зи ду мисраи умр.
Нарав, эй ёр, баҳори дигаре нест, бидон,
Навбати кишти дигар нест ба ин мазраи умр.

ШИКВА

Дили пурҳасрате чун қоми лабрес,
Ду чашмон нимапӯши дардангез.
Басо аз ҳамнишинон шикваат буд,
Вале аз худ набудат шиква ҳаргиз.

Ту мегуфтӣ, ки чашми бахт кӯр аст,
Ки қисмат баҳру оби баҳр шӯр аст,
Ту мегуфтӣ, зани зебост бебахт,
Агарчӣ дар малоҳат ҳамчу ҳур аст...

Кунун ҳар мард пешат нописанд аст,
Ҳама дунё дурӯғу макру фанд аст.
Машав навмед аз ноомади бахт,
Ки инсон бо умеди худ баланд аст.

Гуло, онон, ки бо ту ёр буданд,
Зи лутфат ҷумла бархурдор буданд,
Ба ту ошиқ набуданд аз дилу ҷон,
Ба ном ошиқ ва ё хушдор буданд.

Машав ранчидахотирҳаргиз, эй гул,
Машав дилсард охир ҳаргиз, эй гул.
Ба чашми дил бубин он бедилонро,
Машав мафтуни зоҳир ҳаргиз, эй гул.

Ба дунё мардуме, кн некбинанд,
Зи гулзори сари раҳ гул начинанд.
Агар дар роҳ гул не, бахт рӯяд,
Яқин дар сояи он кам нишинанд.

БОЗ АЗ РОЗҶОИ МАҲТОБӢ

Шом аз сояҳои нилобӣ
Хайма бар рӯи пахтазорон зад,
Бар машомам насими бегоҳӣ
Накҳати кокулони ҷонон зад.

Ман дар оғӯши хотироти дур
Мегузаштам аз ин раҳи сахро,
Дар сари роҳи ман тарозудор
Пахта бар мекашид бо ғавғо.

Нарму оҳиста аз канори рӯд
Хандаи дилбарона меомад,
Аз ҳама сӯй нағмаҳои шӯх
Мавҷҳои тарона меомад.

Пахтачин духтарони хушгуфтор
Аз муҳаббат тарона мехонданд,
Дили манро ба чӯш оварда,
Ғазали ошиқона мехонданд.

Боз ёди нигори дерина,
Оташ афрӯхт дар тану ҷонам.
Рози кайҳо нагуфта монда ханӯз
Шӯр афганду кард хайронам.

Боз дар банди ишқи деринам,
Боз дар байни пахтазоронам.
Орзуҳои рафтаам аз нав
Аз кучо зинда шуд, намедонам.

НИМИШАБ

Нимишаб буд дар канори рӯд
Нағма сар кард марди нобино.
Нолаи дилхарош оҳиста
Рехт дар ҳам сукунати шабро.

Дар фазои хамӯши кӯҳистон
Нолаи най ба дард мелағжид,
Дар сукути замини симобӣ
Шӯълаи қалби мард мерақсид.

Нимишаб найнавози нобино
Ранҷи дилро ба нағма мепардохт
Ў ба оҳанги нойу савти рӯд
Дар дили шаб сурур меандохт.

Дар сари ўҳавои ёди кист,
Сози ўро кӣ сӯзи ҷон додаст?
Машъали шеъри кист дар дили ў,
Ё ки сайди кадом сайёд аст?

Кист имшаб зи нағма беором
Дар дили нимашаб кӣ бедор аст?
Кист дар печу тоб афтода,
Кӣ аз ин нағмаҳо дилафгор аст?

Шарфае ногаҳон ба гӯш омад,
Ё ки ногаҳ насим бол афшонд,
Сози пурсӯз аз наво афтид,
Моҳ бар китфи кӯҳ сар мемонд...

ТАРОНАИ ЁВОН

Ман чу сахро беканорам,
Чун назархо беҳудуд.
Чун биёбон безабонам,
Рӯзу шабхо дар сукут.
Ман чу сахро, синаи ман
Хоки бодоварда нест,
Гӯшаи сарбастаеву
Шавқи дар худ мурда нест.
Дил ба рӯи каф чу сахро
Ман на пастам, не баланд,
Ҳар кӣ ояд рӯи каф дил —
Гӯй дастархони ман.

Гар бубинӣ дар дили ман
Гӯшаеро дар ғубор
Беумеде, бенавиде,
Бе ҳавои рӯзгор
Ҳар кӣ бошӣ ист як дам,
Дил макан ҳоло марав.
Умр дар пешаст охир,
Беҳабар аз мо марав.
Ин биёбон аз садоқат
Лолазорон мешавад,
Сайргоҳи ошиқону
Кӯи ҷонон мешавад.
Ман чу сахро гар ту ой,
Ҳамчу оби сарди Вахш
Дашти Ёвони туам, ман,
Босафову рӯҳбахш.

ТАВБА КАРДЕМ

*(Ба хотираи кайҳоннаварди шаҳид
Владимир Комаров)*

Хабари марги муфочоти далер
Дар асабҳои ҷаҳон ларза фиканд.
Дар гулӯ печ зад охи ҳама кас,
Аз дили даҳр фиғон гашт баланд.

Шарари синаи халқу ватанам
Рафту баргашта ба манзил нарасид.
Қосиди пурдили халқам ин бор
Дар сари роҳи само гашт шаҳид.

Ў на Колумб, ки бар сарвати Ҳинд
Роҳчусту,

яке Амрик кушуд.

Ў ба амри ватану ҳукми замон
Банди афсонаи торик кушуд.

Чун Магеллони само одамият
Достони сафараш мехонад.
Ҳамчу Беруниву Сино ўро
Ин замин шӯҳрати худ медонад.

Ў нарафт аз паси як пора замин,
Ба само шайтанатангезӣ нарафт,

Ҷон Стейнбек³, чу фарзанди шумо
Сӯи Ветнам паи хунрезӣ нарафт.

Ӯ нарафт аз паси симу зари муфт,
Ё паи меваи боғи дигарон
Набуд ӯро тамаъ аз моли касе,
Набуд ӯ марҳаматеро нигарон...

Бедилу бешарафе хушнуд аст:
-- Мо нагуфтем, ки барвақт ханӯз.
Панд гӯяд мушаке бо ҳикмат:
-- Ба кӣ даркор само ин шабу рӯз?

Пурсад андар паси девор ниҳон:
--Тавба кардед, аё шаккокон?
--Аз азал тавбафаромӯшонем,
Обию оташием мо яксон.

--Тавба кардем?..
Ватан фармон кард
Кӯдаку духтари мо тавба накард,
Павлику Зоя магар таслим шуд?
Не, не, аз қисмати худ шиква накард.

Аз азал тавбафаромӯшонем,
Зиндагонӣ ба рахи мо гардад.
Ба ҳамон роҳ, ки ҷон кард нисор
Қудрати одами боло гардад.

³ҶонСтейнбек — адиби маъруфи америкой.

НИҚОБ

Як замон марди фурӯтан буд ӯ,
Меҳрубону мушфиқу ғамхор буд.
Ҳам баробар буд бо хурду калон,
Доимо пуркору камгуфтор буд.

Як замон дар байни ёру дӯстон
Хуштабиат, хушсухан дилзинда буд.
Аз нигоҳаш меҳру шафқат рехта,
Чеҳраи ӯ доимо пурханда буд.

Борҳо аз сидқи дил, бо тобу таб
Ӯ ба дарди дигарон ҳамроҳ буд,
Доимо дар имтиҳони зиндагӣ
Аз тамоми неку бад огоҳ буд.

На хушомад дӯст, на таъриф хох,
Дар назархо ҷони одам буд ӯ.
Бехтарин ҳамроҳ дар роҳи сафар,
Марди бас хушбахти олам буд ӯ.

Баъдтар вай з-одаму одамгарӣ —
Аз атои умри худ парҳез кард.
Монд як сӯ дӯстиву ёварӣ,
Худписандӣ косааш лабрес кард.

Одамӣ ҳар кадр бошад дар никоб
Дер ё зуд боз ифшо мешавад.
Лек ман ҳайронам акнун, дӯстон,
Аз кучо ин дард пайдо мешавад?

* * *

Сахаргоҳон ба истикболи хуршед
Баро бар қуллаҳои кӯҳсорон.
Рух андар чашмаи нури шафақ шӯй,
Нафас гир аз насими обшорон.

Ҳавояш соф чун оби равонаш,
Заминаш поку пок аст осмонаш.
Ҳама гарду ғубори тира дар паст,
Чу оби қаъри кӯза таҳнишин аст.

Сабукрӯҳаст инсон дар баландӣ,
Намебинад аз ин ҷо пасти роҳ
Ба қайди худ гирифтори надорад,
Набистезад ба ҳар ошӯби бадхоҳ.

* * *

Бихон, ёро суруди шодмонӣ,
Бихон, ёро суруди дилситонӣ
Саро аз меҳри покат бори дигар,
Саро аз орзуҳои ҷавонӣ.

Бихон, монанди мурғони хушилҳон,
Ки то сайёд гардад моту хайрон.
Бихон то ғулғул афтад дар дили кӯҳ,
Ки то оҳуи шӯҳ ояд ба ҷавлон.

Суруде хон, ки ғам бигрезад аз кас,
Суруде хон, ки шодӣ монаду бас,
Ҳамеша дӯстонро аз садоят
Фараҳ ояд чу оҳанги мухаммас.

Сурудат ҳамсафар бошад ба ёрон,
Сурудат то бигардад роҳати ҷон.
Бихон аз шавк бо шӯри ҷавонӣ
Сурудат болу пар бахшад ба инсон.

НА ИНУ НА ОН

На дар ту хазоне, на дар ту бахоре,
Ба чуз тирасурат ба дунё чӣ дорӣ?

На обӣ на оташ, на бодӣ на хокӣ,
Ба ҳар чашми бино нишаста ғуборӣ.

Чу шабтоб кирме ту зулматпаноҳӣ,
Чӣ мавҷуди хокӣ, ки гардунвиқорӣ?

Ба нармӣ на лаҳмӣ, на сахтӣ чу сутхон.
На ину на онӣ, маи бехуморӣ.

Чӣ гӯям туро ман, чу лойе дар ин раҳ
Ба ҳар по нишаста қадам мегузорӣ.

Забон дар даҳон каш зи мардумфиребӣ.
Малахро чӣ даъвӣ ба шохиншикорӣ.

ҲУЛБЎЙ

Ранг додаст замин ҷумла гиёҳу гулро,
Ранги худро ба ту додааст хамин хоки Ватан
Бурдаанд атри заминро ҳама гулҳо бо худ,
Бӯи худ дода ба ту хоки фараҳноки Ватан.

Дур аз ёру диёр атри диловези туро,
Ёфтам дар лаби дарёчаи шӯхоби дигар,
Обаки сарду зулоли деҳа ёдам омад,
Кофтам накхати гумкардаам аз сабзаи тар.

Обаки кӯҳии мо таъми шифобахши ту дошт,
Сар ниҳад то ки ба пой ту, давон меомад,
Ба машом атри фараҳбахши ту меомад аз он,
Пояю барги туро бӯсазанон меомад.

Дар хумори туям, эй меҳргиёҳи хокам,
Дар машомам ҳама дам бӯи фараҳбахши ту буд
Дур аз соҳили Варзоб дилам ёди ту кард,
Дар назар хулбаи хушбӯи лаби ҷӯй намуд...

Дар лаби ҷӯй ба ёди ту нишинам нафасе,
Зи насими ту нафас гираму гӯям ҳар бор!
Бӯи ту, бӯи замин, атри шифобахши ватан,
Бӯи тифливу ҷавониву баҳори кӯҳсор.

РУБОИЁТ

Баъд аз сари мо низ ҷаҳон хоҳад буд,
Ин гиряву ханда ҷовидон хоҳад буд.
Обе, ки ба ҷӯй меравад, гирён аст,
3-ин ҷӯй гузаштан ормон хоҳад буд.

Аз неруи тан ҳикояте хоҳад монд,
Аз ҳусни ҷавонӣ сурате хоҳад монд.
Бар умри гузаштаи худ афсӯс махӯр,
Аз меҳру вафо саодате хоҳад монд.

Ҳиммат сухани дастнигарҳо будаст,
Ҳотам ҳашами тангназарҳо будаст.
Он чашм, ки гуфтаанд дунёбинаш,
Кӯри худу бинои дигарҳо будаст.

Аз марг амон, ки ёфт, то ман ёбам?
Боз умри ҷавон кӣ ёфт, то ман ёбам?
Шеър умри ману паёми фардои ман аст,
3-ин беш ҷаҳон, ки ёфт, то ман ёбам?

Ҳар ошиқи булҳавас наояд ба дарат,
Ҳар лофзани намешавад ҷонсипарат.
Дар боғи ҷавонӣ нахли ишқе парвар,
Дар мавсими пири соя созад ба сарат.

Шаб чашм ба роҳам печу тобам додӣ.
Бар ман сабақезисарҳисобамдодӣ,
Бар нуқлилабат умед бастам, хайҳот.
Аз мурғидаросмонкабобамдодӣ.

Чун лола зи дур сурхрӯй накунам,
Бо дилсияҳои шукуфтарӯй накунам.
Бо неку бади ҷаҳон дил оростаам.
Аз халқи ватан канораҷӯй накунам.

Субҳе зи гиребони шабам механдад,
Хуршеди ман андар талабам механдад.
Оташ ба дилам зи меҳри ӯ пеши касон
Месӯзамучун лола лабам механдад.

Чун лола агар бо дили доғе бошам.
Он бех, ки гиёҳи боғу роғе бошам,
Қандил нашавам ба қасри шоҳон ҳаргиз,
Дар кулбаи бенаво чароғе бошам.

Хоҳам ба мисоли оби дарё бошӣ.
Гаҳ гулшану гаҳ бодняпаймо бошӣ,
Ҷӯшиву хурӯшиву ситези аммо,
Дар тирамаҳи умр мусаффо бошӣ.

Гар ғунча ниқоб медарад хушнудам.
Гар чашма ба рӯдмебарад, хушнудам.
Аз лонаи хештан агар чучаҳаке,
Рӯзечууқобмепарад, хушнудам.

Ман рози дилам ба гӯши гулҳо гӯям,
Таскини дилам зи тоби дилҳочӯям.
Чун дона миёни хоки раҳ гум шудаам
Шояд ки ба иқболи ту фардо рӯям.

Ман қатрааму зиндагиам ошӯбаст,
Домони яке рӯдмароматлуб аст.
Аз халқ канора ҷустан кӯрдилист.
Аз хеш гаҳе канора ҷустан хуб аст.

Гаҳ бар гулу гаҳ ба боғбонмехандам.
Гаҳ бар худу гаҳ ба бехудон механдам.
Ҳаркас, ки ба ҷуз хеш касеро нашинохт,
Хомӯш ба сармастии он механдам.

Дар хилвати хеш гӯи Афлотунӣ.
Аз беҳабарӣ муаллими гардунӣ.
Пое ба замин гузору чашме бикуюшо.
Дар ҳар қадаме бинӣ зи худ афзуне.

То ғунча шукуфт, субҳидам мегузарад,
Ғавғои таккабури ту ҳам мегузарад.
Аз ёри нахуст дил набардор ба сахл,
Ин бахти хуш аз кӯитукаммегузарад.

Аз туст кунун маро ҳама шодиву ғам.
Аз туст чйбахтинекутолеибадам.
Дил сафҳаи нонавиштаи дафтари туст.
Бинвис, чи мехоҳӣ ба дасти ту калам

Ҳар гул зи баҳори нав нишон аст маро,
Ҳар қатра ба руд ҳамзабон аст маро.
Ин қадр ба чашми кам мабин, эй ғофил,
Дар сина ниҳон баҳри дамон аст маро.

Дур аз ту дилам шод нашуд, шод нашуд,
Бе ту сарам аз хиҷолат озод нашуд.
Бе ту қадаме пеш ниҳам, пас мерафт,
Бе ту мадади табъи худодод нашуд.

Дар чашми рамузбин тамошост китоб,
Гар кайфияте шиносӣ, дунёст китоб,
Эй беҳабар, аз бузургихои қатра,
Гар ғўта задан тавонӣ, дарёст китоб.

Эй катраи пок, роҳи худ гум накунӣ,
Бе рӯд дар ин ҷода талотум накунӣ,
Ҳастии ту як ҳалқаи ин занҷир аст,
Ҳуш дор, ки ин силсиларо гум накунӣ.

Онам, ки талотум аз вучудам наравад,
Аз дил шарарам ба тирадудам наравад.
Ошuftагии сари ҷавонам боқист,
Ин сӯзи ҳаёт аз сурудам наравад.

Наврӯз расад рубоб дар даст баро,
Аз ишқ чу гул хумор нашкаст, баро.
Ман рози дилам ба гӯши гулҳо гӯям,
Гар нақҳати гул шамиданат ҳаст, баро.

Тасвири ту бо қалам муяссар нашавад,
Ташбеҳи ту моҳу меҳру ахтар нашавад.
Дар нозукиву лутфу адохо суханам
Бо мисраи қоматат баробар нашавад.

Гардун, чу ба сӯи мардум андохт каманд,
Овард басо сари баланде дар банд.
Ҳар мард чу Рӯдакӣ ба домаш н-афтод,
Ин гург ду чашми равшани ўро канд.

Дар хилвати рози мо наё, эй бадхӯ,
Гар омадаӣ аз дили худ кина бишӯ,
Сози ғаразу кинакашӣ барҳам зан,
Чун зоғ ту аз меваи мо кирм маҷӯ.

Эй бахт, маро ранҷ мадеҳ бо афсун,
Чун хома ба ҳар даст макун хору забун.
Ҳар он чӣ дилат хост раво дор, вале
Дар қабзаи нокасон маро зоча макун.

Чун рӯд ман аз баландиҳо паст шудам,
Чун боди сабо поку тиҳидаст шудам,
Лек иззати худ нарехтам пеши касе,
Бо шавкати сарбаландиҳо маст шудам

Дар махфили ҷумла пухтагон мо хомем,
Бо ростдилии хештан нокомем.
Аз чарбзабони рӯи шум овардем,
Чун оинае ба пеши зиштандомем.

Ҳар ҷо, ки ту рафтӣ дар канорат будам,
Бе ваъда сари раҳ интизорат будам,
Нохонда ба сад баҳона дар хонаи ту,
Ҳар рӯз зи бахт умедворат будам.

Аз гуфтаи худ наям парешон, эй дӯст,
Аз кардаи худ наям пушаймон, эй дӯст.
Ман хӯшаи донарез гаштам акнун,
Аз оташам ин қадар матарсон, эй дӯст.

МУНДАРИҶА

ДИЁРАМ.....	4
Хотироте зи рӯзҳои дур.....	7
Ошиқам, эй диёри кӯҳистон,.....	11
КҶҲСОР.....	12
ПАДАР.....	13
МУАЛЛИМИ МАН.....	15
ШАБИ СОЛИ НАВ.....	17
ДАР КҶЧАИНЮ - ЙОРК.....	19
БЕГОНА.....	20
МАН ДИЛЕРО НАМЕКУНАМ ҚИСМАТ.....	21
ҚАЛАМ.....	25
ШОГИРД.....	26
МОЛДОВА.....	27
ВАТАН.....	29
ТАКРОР МЕОЯМ.....	31
ШИКВАИ РҶДИКУҲӢ.....	33
СУРАТ.....	35
Ба ӯ рӯҳи қавӣ, тани солим,.....	36
ШЕЪР.....	37
СУРУДИ ДУХТАРИ НОШИНОС.....	39
РОЗҲО.....	41
Шоир аз гуфтор монад,.....	43
ДАР БАЗМ.....	45
НИДОИ ИШҚ.....	47
ТИФЛИ ОФТОБ.....	49
ЧАШМҲОЯТ.....	51
ТЕШАИ НАҶҶОР.....	53
Шоир аз чавҳари ҷон шери ҷилодор кунад,.....	54
Рӯи қолини сабза биншаста.....	55
МАКТАБ.....	57
ТИРЕЗАҲО.....	59
ФИЛИ ПИР.....	61
БАЗМ.....	62
Чун уқобе ба фазо бол кушо боло шав,.....	63
РОЗИ ПАДАР.....	64
Аз кӯҳ сарнагун шаву аз санг амон.....	65
Ман шеваи мунофикон бас озмудаам,.....	66
МАСЪЗОН НОМАҲОИ ОШИҚОНА.....	67
МУҲАББАТ.....	68
БЕ ТУ ДАР САӢР БУДАМ.....	69

НАДОМАТ	70
ШИКВА	71
БОЗ АЗ РОЗҲОИ МАҲТОБИ	73
НИМИШАБ	75
ТАРОНАИ ЁВОН	77
ТАВБА КАРДЕМ	79
НИҚОБ	81
Сахаргоҳон ба истикболи хуршед	83
Бихон, ёро суруди шодмонӣ,	84
НА ИНУ НА ОН	85
ҲУЛБҮӢ	86
РУБОИЁТ	87

Баҳром Фируз

Вереница

(на таджикском языке)

Мухаррир Ҷ. Каримзода

Рассом В. Манин

Мухаррири расмҳо Т. Королёва

Мухаррири техникӣ И. Сунчелеева

Мусахҳахон М. Ҳасановава Ю. Аҳмадов

Ба матбаа 5/У-1973 супорида шуд. Ба чопаш 23/Х-1973 имзо шуд. Формати 60x90 1/32. Коғази № 1. Ҷузъи чопи 3. Ҷузъи нашрию ҳисобӣ 2,06. Адади нашр 5000. Супориши № 1102. КЛ 02628.
Нархаш 22 тин.

Душанбе, нашриёти “Ирфон”
кӯчаи Шевченко, 10.

Комбинати полиграфии Комитети давлатии
Совети Вазирони РСС Тоҷикистон оид ба
корҳои нашриёт, полиграфия ва савдои китоб